

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 525/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], oboch zastúpených advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., Jazerná 19, Nové Zámky, ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, ako aj porušenie čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 17 C 92/2010 z 21. januára 2014, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 224/2014 z 8. marca 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 183/2016 zo 7. decembra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa [REDACTED] a [REDACTED] odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. apríla 2017 doručená sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ 1“), a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ 2“; spolu aj „sťažovatelia“), oboch zastúpených advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., Jazerná 19, Nové Zámky, ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj porušenie čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 92/2010 z 21. januára 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 224/2014 z 8. marca 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 183/2016 zo 7. decembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia sa v procesnom postavení žalobcov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 92/2010 domáhali proti žalovanému ([REDACTED]) ochrany kolektívnych práv spotrebiteľa a finančného zadosťučinenia z dôvodu, že žalovaný ako správca bytového domu na [REDACTED] dodával služby aj napriek tomu, že k platnému uzavretiu zmluvy o výkone správy nedošlo.

Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľov zamietol a uložil im povinnosť nahradiť solidárne trovy konania v sume 1 021,71 €. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom. Krajský súd v napadnutom rozsudku rozhodol, že nepožiada

Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny a zároveň nepriznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné v súlade s § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku.

Sťažovatelia v sťažnosti zdôrazňujú, že v dôsledku napadnutého rozsudku okresného súdu *«aj naďalej pretrváva protiprávny stav a pravidelne dochádza zo strany žalovaného k bezdôvodnému obohateniu (k plneniu z neplatného právneho úkonu; § 541 Obč. zák.). Javí sa, že podľa názoru okresného súdu treba vykladať objektívne právo tak, že spotrebiteľ nemá možnosť samostatne uplatniť svoje práva z takto vzniknutého protiprávneho stavu. S týmto názorom však absolútne nesúhlasíme. Navyac nárok uplatnili tak spotrebiteľ ako aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je kolektívna ochrana práv spotrebiteľov. Zdôrazňujeme, že otázka bývania zasahuje dennodenne do súkromia sťažovateľa v II. rade a ďalších spotrebiteľov, a to determinuje vážnosť porušenia spotrebiteľských práv. Súdny zamestnanci zamietli žaloby, hoci nejde o určovaciu žalobu o neplatnosť právneho úkonu, a požadovali intervenciu všetkých dotknutých spotrebiteľov v súdnom konaní, resp. popierali právo jednotlivého spotrebiteľa uplatniť svoje právo na súde. Máme za to, že keďže nešlo o žalobu o určenie neplatnosti zmluvy, nie je tu použiteľná judikatúra o vecnej legitimácii všetkých účastníkov zmluvy. Otázka neplatnosti právneho úkonu sa má posúdiť len ako otázka predbežná, na základe ktorej uplatňujú žalobcovia právo na plnenie, a tým nie je nevyhnutná účasť všetkých dotknutých vlastníkov bytov. Sme presvedčení, že došlo k popretiu práva spotrebiteľa domáhať sa svojich práv na súde, čím súdy porušili zásadu „denegatio iustitiae“.».*

Sťažovatelia ďalej namietajú, že krajský súd na ich argumenty nijakým spôsobom nereagoval a najvyšší súd rovnako formalisticky odmietol dovolanie smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 38 charty a čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov zruší a vec vráti najvyššiemu súdu, alternatívne okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň prizná sťažovateľom úhradu trov konania a primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 1 000 €.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa § 25 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Skúmal pritom, či má na jej prerokovanie právomoc, či sťažnosť má náležitosti podľa § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, či nie je neprípustná, podaná niekým zjavne neoprávneným alebo oneskorene, ako aj to, či nie je zjavne neopodstatnená.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 38 charty a čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom

právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z podstaty a zmyslu princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohli sťažovatelia podať odvolanie (čo aj využili), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu neexistuje medzi označenými právami podstatná odlišnosť (II. ÚS 27/07), a preto ich namietané porušenie možno posudzovať spoločne.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol v súlade s § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľov, ktorou spochybňujú správnosť záveru najvyššieho súdu o (ne)prípustnosti dovolania, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v súlade s ktorou otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania

je v zásade otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

Sťažovatelia v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu prezentovali argumentáciu, ktorou namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, vadu v postupe odvolacieho súdu spočívajúcu v neprerušení konania v súlade s v tom čase platným a účinným § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Ústavný súd podrobil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu prieskumu z ústavne významných hľadísk a dospel k záveru, že najvyšší súd primeraným spôsobom preskúmal prípustnosť dovolania a s dovolacími námietkami sťažovateľov sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal.

Ústavný súd zastáva názor, že právne závery najvyššieho súdu vyslovené v napadnutom uznesení vo vzťahu k posúdeniu (ne)prípustnosti dovolania zodpovedajú dlhoročnej konštantnej judikatúre odvolacieho súdu, sú racionálne a presvedčivo vyargumentované. Argumentácia najvyššieho súdu nejaví známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná. Skutočnosť, že sťažovatelia majú na vec odlišný názor, sama osebe bez ďalšieho nezakladá porušenie nimi označených práv.

Prípustnosť dovolania smerujúceho proti napadnutému rozsudku krajského súdu najvyšší súd posúdil podľa právnej úpravy platnej a účinnej do 30. júna 2016, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd vychádzal zo správnej (a sťažovateľmi nespochybnenej) premisy, podľa ktorej v posudzovanej veci možno prípustnosť dovolania vyvodit' len z § 237 ods. 1 OSP, keďže dovolanie smerovalo proti potvrdzujúcemu napadnutému rozsudku krajského súdu a nešlo o žiaden z prípadov uvedených v § 238 ods. 2 a 3 OSP.

V napadnutom uznesení najvyšší súd k námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu poukázal na stanovisko prijaté na rokovaní občiansko-právneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 (ďalej len „stanovisko“), podľa ktorého *„Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“*

Vychádzajúc z citovaného najvyšší súd v napadnutom uznesení zdôraznil, že aplikáciu stanoviska považuje za plne opodstatnenú aj v prerokúvanej veci sťažovateľov, a osobitne poukázal na skutočnosť, že *„odvolací súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie a k nepožiadaniu Súdneho dvora Európskej únie, preto nebol dôvod na postup podľa druhej vety citovaného stanoviska“*.

K námietke sťažovateľov o existencii vady odvolacieho konania v súvislosti s postupom odvolacieho súdu, ktorý odvolacie konanie neprerušil v súlade s § 109 ods. 1 písm. c) OSP a nepožiadal Súdny dvor Európskej únie o výklad príslušných ustanovení charty, najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol:

„... ustanovenie § 109 ods. 1 písm. c) O. s. p. ukladá povinnosť súd prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru, že požiada Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o predbežnej otázke, pretože je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie v danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu strany na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru EÚ na vydanie rozhodnutie o predbežnej otázke. Túto povinnosť nemá ani vtedy, keď prípadne v určitej veci aplikuje ustanovenia zákona platného v Slovenskej republike, do ktorého bol prenesený obsah právnych noriem Európskej únie. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Ak súd pri priebežnom posudzovaní veci nedospeje k záveru o potrebe výkladu komunitárneho práva, prejednanie

a rozhodnutie veci sudcom vnútroštátneho súdu nezakladá v takom prípade ani procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. g/ O. s. p.“

K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci v súlade s § 241 ods. 2 písm. c) OSP, ktoré sťažovatelia namietali, najvyšší súd zdôraznil, že tento dovolací dôvod možno uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní. Keďže o tento prípad vo veci sťažovateľov nešlo, najvyšší súd nemohol napadnutý rozsudok krajského súdu podrobiť preskúmaniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

S prihliadnutím na citované časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a právne závery v nich uvedené nemožno podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za formalistické, či zjavne neodôvodnené, keďže najvyšší súd medze prípustnosti dovolania, ako aj medze vlastnej prieskumnej právomoci zdôvodnil v dostatočnej, výstižnej a presvedčivej podobe. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovatelia domáhajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí relevantnej časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd v prvom rade pripomína svoj ustálený právny názor, podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09). Bezprostredným právnym dôsledkom citovaného právneho názoru je aj posudzovanie

dodržania lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti smerujúcej proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu, proti ktorému bolo podané dovolanie. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010) je lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí dovolacieho súdu o dovolaní považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného (spravidla odvolacieho) súdu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Z uvedeného dôvodu považoval ústavný súd lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde za zachovanú vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu aj vo veci sťažovateľov.

Sťažovateľ 2 argumentuje, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k popretiu práva spotrebiteľa domáhať sa svojich práv na súde a zároveň aj k porušeniu zásady „denegatio iustitiae“. Sťažovatelia zhodne uvádzajú, že v prerokúvanej veci nešlo o žalobu o určenie neplatnosti zmluvy, a preto nebola použiteľná judikatúra o vecnej legitimácii všetkých účastníkov zmluvy, ktorú všeobecné súdy vo veci sťažovateľov uplatnili. Napadnutý rozsudok krajského súdu tak považujú za arbitrárny a ústavne neutržateľný.

Ústavný súd ešte pred posudzovaním opodstatnenosti tejto časti sťažnosti považoval za žiaduce poukázať na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z ústavného postavenia ústavného súdu teda vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry

pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

V napadnutom rozsudku krajský súd predovšetkým konštatoval, že v prerokúvanej veci bola sťažovateľom 1 na základe § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) podaná žaloba o ochranu kolektívnych spotrebiteľských záujmov (tzv. *actio popularis*), ktorou sa proti žalovanému domáhal zdržania sa protiprávneho konania v podobe zákazu výkonu správy bytového domu z dôvodu, že žalovaný správu bytového domu vykonáva na základe zmluvy o výkone správy, ktorá je neplatná, keďže bola uzatvorená v rozpore s § 14 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“). Sťažovateľ 2 na základe uvedeného argumentoval, že žalovaný sa ako správca bytového domu dopúšťal nekalej obchodnej praxe, ktorá je v zmysle § 7 zákona o ochrane spotrebiteľa zakázaná, a požadoval zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu týmto konaním žalovaného vznikla.

Krajský súd v prerokúvanej veci vyjadril súhlas so skutkovým stavom ustáleným okresným súdom, z ktorého vyplynulo, že zmluva o výkone správy je v rozpore s § 14 zákona o vlastníctve bytov, keďže postup pri schvaľovaní zmluvy o výkone správy nebol dodržaný a preto je v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom.

Krajský súd ďalej v napadnutom rozsudku uviedol, že *«Navrhovateľ 1/, ako združenie na ochranu spotrebiteľov, má aktívnu legitímáciu domáhať sa na súde proti*

porušiteľovi zdržať sa protiprávneho konania, ktorým porušuje práva a povinnosti ustanovené zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa a odstránenia protiprávneho stavu, a to žalobou „actio popularis“ sledujúcou presadzovanie kolektívnych spotrebiteľských záujmov neurčitého počtu spotrebiteľov. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ide o účinný a efektívny prostriedok kolektívnej ochrany spotrebiteľských práv s tým právnym dôsledkom, že súdom uložená povinnosť zdržania sa protiprávneho konania porušiteľom sa vzťahuje na všetkých spotrebiteľov, resp. neurčitú skupinu spotrebiteľov dotknutých porušením ich spotrebiteľských práv týmto protiprávnym konaním. V tejto súvislosti súd prvého stupňa správne konštatoval, že spor sa týka práv všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, ktorí využívajú služby poskytované odporcom na základe zmluvy o výkone správy a pokiaľ žiadny iní; okrem navrhovateľa 2/; z celkového počtu 60 vlastníkov, zmluvu o výkone správy nenamietal, nie je v záujme väčšiny vlastníkov bytov a nebytových priestorov postup podľa § 3 ods. 5 zákona číslo 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľov, kedy by sa záujem jedného vlastníka uprednostnil pred záujmom väčšiny spotrebiteľov, ktorí zmluvu o výkone správy nenamietajú, správcovi poukazujú platby, ktoré im zo zmluvy vyplývajú a využívajú služby ním zabezpečené. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade, keď navrhovateľ 1/, ako združenie na ochranu spotrebiteľa, nepresadzuje kolektívne záujmy všetkých dotknutých spotrebiteľov, nie je namieste domáhať sa ochrany ich práv kolektívnou žalobou, ktorej právne účinky v podobe zákazu výkonu správy bytového domu odporcom by sa vzťahovali aj na týchto spotrebiteľov.».

Z citovanej časti napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva právny záver, podľa ktorého je v konaní o určenie zdržania sa činnosti správcu bytového domu z dôvodu, že zmluva o výkone správy je neplatná, dané už z povahy prejednávanej veci nerozlučné spoločenstvo účastníkov konania. Tento právny záver vychádza zo skutočnosti, že zmluva o výkone správy sa týka všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov príslušného bytového domu, a preto sa prípadné rozhodnutie všeobecného súdu vo veci týkajúcej sa výkonu správy bytového domu dotýka rovnako všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v príslušnom bytovom dome.

Odôvodnenie právneho záveru krajského súdu o nedostatku vecnej legitímácie, ktorého dôsledkom bolo zamietnutie žaloby sťažovateľov, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nevykazuje také nedostatky, ktoré by po prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovali dospieť k záveru o porušení sťažovateľmi označených práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom. Pokiaľ konanie vo veci určenia zdržania sa činnosti správcu bytového domu trpelo nedostatkom vecnej legitímácie, nemohlo podľa názoru ústavného súdu dôjsť ani k denegatio iustitiae, a teda k „popretiu“ sťažovateľa 2 domáhať sa svojho práva na všeobecnom súde.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.4 K namietanému porušeniu čl. 38 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu

Aj táto časť sťažnosti je podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená. Z čl. 38 charty totiž vyplýva záväzok „Únie zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa“, čo zároveň naznačuje, že toto ustanovenie, ktoré sa nijako netýka priamo definovanej individuálnej právnej situácie, zakotvuje zásadu, a nie právo, a v súlade s čl. 52 ods. 5 charty sa naň preto podľa názoru ústavného súdu možno odvolávať len na účely výkladu a kontroly zákonnosti legislatívnych aktov Únie (porovnaj návrhy generálneho advokáta Wahla prednesené 12. 12. 2013 vo veci Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2013:844, bod 66).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali porušenie čl. 38 charty napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.5 K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie označených ustanovení čl. 2 a čl. 3 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že označené články ústavy neobsahujú žiadne základné práva alebo slobody. O ich prípadnom porušení by ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohol rozhodnúť len v spojení s porušením niektorého zo základných práv alebo slobôd. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že žiadne zo sťažovateľmi označených práv nemohlo byť porušené, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017